

Національна Премія 2018.
Nemzetiségekért Díj 2018.

Eger / Егер

Мішколц / Miskolc

Budapest-Zugló / Будапешт-Зуглов

Пейч / Pécs

Komlóska / Комловишка

На обкладці: образ Атаназ Фединця „Зимній пейзаж”, 2004. р.
A borítón Fedinecz Atanáz „Téli táj” (2004.) című festménye

РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG СВІТ

рочник XVI. число 134., новембер – децембер 2018
XVI. évfolyam 134. szám, november – december 2018

Вінчуємо веселых сят!
Kellemes ünnepeket kívánunk!

Шедевры Русинського Умілства

17. новембра 2018. рока у каиштелю „Штефанія“ у залах грофа Мигаля Естергазія и Артура Тертеля, уже третій раз одбыло ся популярное меже мадярськыма Русинами міропріятя „Шедевры Русинського Умілства“, на котрум были представлені русинські культурні, умільські, релігійні, музыкальні добитки, народні традиції. У рук фамілії и рук 20-літя Вседержавного Русинського Самосправованя йсе было завершавучой міропріятя, котрой пруйшло пуд главным патронатом Др. Ласлова Кёвера, председателя Парламента, пуд патронатом Др. Іштвана Шімічкова, уповномоченого Уряда Мадярицины, и Віры Гіріц, національного посланика Русинув у Парламенті Мадярицины. Зобравишу ся читавым числом публику благословив владыка Ніредьгазськый Грекокатолицькый Єпархії Абел А. Сочка.

Привітственое слово председателя Парламента Мадярицины Др. Ласлова Кёвера

*Честованый пане
епископ! Честована па-
ні посланик! Честова-
ный пан председатель!
Честованый пан держ-
секретарь! Честована
сяткувуча публика!*

Ко занимать ся куль-
туров, тот будує свою
сполность. Меже тьма,
ко пише книги и читать
їх, ко музыкає и слухать
музыку, ко пише образы,
ваять скульптуры и лю-
бує ся нима, неминуче

творить особиту сполность, позур котрої кон-
центрує у єднум направленю, из єдних и тых же
доимув родять ся гадки и чувства, котрі незамітно
скапчувуть ся.

У нашум регіоні мучителный вік обучив
переживших го законам самосохраненя. Фамілія,
церьков, школа опредільвають природні гатары
нашого жывота. Сполность, котра є довокола нас,
учить нас майважным законам жывота: думати,
говорити, одокремлєвати добро од зла. Сякі спол-
ности мы у булшости наслідуюме и по прошедшум
часови, мы мусиме їх признати своїма и у по-
далшум прислужуюме ся животови сполности.

Днешня выставка – свідоцтво успіхув сюй
сполности: русинськый націоналнуй общины,
котра прикладать велику намагу у вопросах не лем
самозахраненя, айбо и саморозвою, змуцненя и
розвою своєю культурою.

У рук захраненя фамілії діти співають на сво-
ю материнськым языкови співанкы своїх бабок.
Мы можеме увидіти предмети быта, котрі со-
проводжали тяжкий живот булшости Русинув и
хоть немного, айбо сприємнєвали го, робили ма-
ленько ліпшым, помагали вутримати трудности:
Біблію, котра передавала ся од вутця до сына из
генерації до генерації, матерями – донькам, и, што є

сокташом на відику – гев записовали даты роженя
діти, сяточное шатя, котрое шыло ся и припараджо-
вало ся из душов, из великов любовлєв. Окрем того
мы прослухали выступ квінтета имени Антонія Го-
диньки, котрый указав тісною капчаня музыкалнуй
культуры Пудкарпатя из високов академичнов музы-
ков, як у класичных формах переплели ся думкы и
душі доведна бывавучых Русинув и Мадярув.

Честовані паніи и панове!

„Уже тысячлітя малый народ, проживавучый у
бурливуй зоні великих націй, осознав, же май-
основнов повинностєв його є вто, жебы обстати ся
одділнов націєв, не росплыти ся у модернум
світови. Мож завоювати несправедливостєв,
дикыма обычаями и жестокостєв, айбо застачити
властной ествованя мож лем честованєм, терпінєм
и чувством міры“, – писав за нас, за Мадярув Шан-
дор Марої. Се є истина, котруй мавуть ся тримати
ушыткі політики Карпатського басена и фурт дати
на ню позур.

Зато зазначеной у Конституції, на фундаменті
котруй збудована наша держава, же „Ушыткі
бывавучі у Мадярицині народы – суть державо-
образувучі“.

Рішеня Державного Собора за День Націонал-
ности гласить: рузнокіпна націонална культура,
духовні памнятки, захраненя традицій, материн-
ського языка и його розвуй – се невосполнимі цін-
ности, котрі мусай захраняти.

Не мож забывати, же Союз Европських Націй
быв образованый по Другуй Світовуй войні, вадь,
як фігурално кажуть Німці, од европськый нуловуй
точки, коли од Нормандії до Сталінграда контінент
лежав у руїнох.

Тогды ушыткі осознавали, на кулько важный
мир, котрый основаный на слободі, яку величезну
ціну має каждый язык и культура націоналностов.
Се прекрасно розумів и Запад, ослободивший ся од
ушытких диктатур, котрый и заклав фундамент
новуй Европы на християнсько-демократичных
інституціях и воздвиг новий дом. У тот же час, коли

восточна його часть мусила ествовать пуд терором невидануй доты диктатуры, котра была нетерпима до інституцій, окрема тых, котрі не она сама со-творила.

Тоті, ко жадають правый світ учинити „єдиным” и єднокіпным, жебы пак го тотально контроловати, на самый перед хотять забрати од народув їх ідентітет, ушытко того, што історично їх до чоґось прикапчує. Сполность, вудкы они прийшли, родину, культуру, котра се ушытко скапчує.

Час, у котрум жыєме, єднозначно указує, же без культуры не буде не лем національных общин, айбо у опасности будуть и демократичні цінности. Такі ги слобода слова и совісти, право волных выборов, живот у толерантнуй сполности и правовуй державі. Зато, ко будує сполность и культуру, тот єдно-часно служыть європейскому и світовому соєствова-ню и боронить условія вольного живота.

Честовані паніи и панове!

Из живота мадярськуй сполности на Пуд-карпатю у днешній час можеме видіти, же из наближенєм выборов, тридцятьручна політика добрых односин и добрососідських капчань была замінена непопулярнов и преступнов політиков днешнього українського уряду, котрое выражать ся у роздуваню поломиня національного неприязн-ства. Сяка політика годна прижыти ся лем у такуй сполности, котра стратила віру на ся, не вірує своєюй культурі и иншакым сполностям, культуру котрых могла бы прийняти.

Я пересвідченый, же національности нашого регіона вірувуть у себе и свою культуру, зато днесь дуйшло до того, же ушытка політика, котра намісто толерантности буде стремити ся ку маргіналізації окремых групп обывательства, изначално буде од-казана на неуспіх.

Мадярщина, при вшелякум обстоюню, захра-нить національні меншыны, бывавучі на її території, она вухоснує свуй вплив и дипломатичні можности про пудпорованя Мадярув, проживавучых за гата-рами, жебы они могли жыти на землі своїх предкув, обстали ся лояльныма до державы, де проживавуть на днешній день и обстали ся вірныма сынама сво-єюй національности.

Перед Централнов Европов отворяють ся не лем нові можности, айбо и старі грозыбы и днешні перспективы взаємодіяня у данум регіоні.

У ХХІ. столітю тїнь грозыб и світ новых мож-ностей замітно опередили бабоны ХХ. столітя, ли-шыли у минулости протистояня, вызваное Тріанон-ським сіндромом, мы жыєме у эпоху змуцнення національных меншын. Мы двигаєме ся уперед крок за кроком, боювучы за свої права и при можности координуєме свої дії из союзниками: составляєме сполні планы, радиме ся, захраняєме нашу общу християнську культуру. Мы знаєме, же лем доведна мы годні захранити нашу культуру и слободну європейську форму бываня.

Честовані паніи и панове!

Русинський и мадярський народы скапчані

наоктема. Наші судьбы переплели ся у добрі часы и не дуже, у значных и каждоденных моментох. Мы не забываєме, же Русины, подля выслова Великого Князя, Gens fidelissima, самый вірный народ, кот-рый до посліднього был вірный мадярськуй ослобо-дителнуй боротьбі.

И до сего дня дуже важна подія, же пуднятя заставы ВРМС было начасованой до дня начала збуреня Ференца Раковця II. Мы помниме, же єден из майтяжых участкув фронта Первой Світовуй войны проходил у Карпатох, же у єднум гробі спо-чивать прах наших общих предкув, наших общих героюв.

Мы не забываєме, же по Первой Світовуй войні, по окупації Мадярщины и її територіального роз-фалатованя 9. новембра 1918. рока в Унгварі был заснованый Мадярсько-Русинський Національный Совет, у лиці Русинського Національного Предста-вительства, котрый жадав лишыти ся пуд юрисдикцій и територіальнов інтеграцій из Мадярщинов.

Мы памятаєме и мирні часы. И то, же на нижней части Мадярщины не было такуй будовлі, з котруй бы не хосновали дерево, котрое сплавляли с карпатських лісув, и єднуй кухни, де бы не хос-новала ся суль, застачена из Солотвина доведна из лісом бокорашами. Не было браня уроджая без русинських робутникув, застаченя вина у Польщу без русинських перевозчикув, роботу русинських фахманув видиме на будовлі Парламента.

Мы цїниме проведені доведна столітя. Се значить, же у нас была не лем обща минулость, айбо и обща днешність, у котруй мы дієме про того, жебы у нас была обща будучность.

Мадяры из честованєм и ги родина мерькувуть на ваші намаганя, котрі предпринимавуть ся вами про захраненя и приумноженя народа, за животом, котрый мы доведна тримлеме.

Хочу одзначити: русинська сполность усе годна ся сполягнути на мадярську націю и пудпорованя Мадярського Уряду. Ушытка морална и матеріална пуддержка, котру мы годні додати до ваших на-магань – меже многих: вошколованя, релігійный живот, сосполна робота, культура – служыть про тоту ціль, жебы ваш народ был успішным у Ма-дярщині.

На завершеня дозвольте пожелати вам ушыт-кого доброго и успіхув словами Русинського гімна на вашум путіви, по котрум мы идеме ведно.

*„Наш народ любимый,
Да живет свободный!
От него да отдалить ся
Неприятелей буря,
Да согрѣет справедливость
Уж и руськое племя!”*

Най Господь и у послідувучі тысячу рокув пуд-держыть нас, уєдно Мадярув и Русинув, на сполнуй Отцюзині Карпатського басена!

Товмачила: Ірина Скіба

Привітственое слово уповномоченого Уряда Мадярщини др. Іштвана Шімічкова

Честованый председатель Парламента, честованый владыко, честована пані посланик Русинув у Парламенті Мадярщини, честованый пан председатель, дорогі діти, дорогі русинські цімборове!

Нараз кажу, братя, же по отцовській лінії я ся голошу Русином, не позеравучы на того, же муй материнський язык

— мадярський, и родив ся у Тисалёкёви, недалеко од Тисавошварі. Єдно годен єм пудтвердити, же ги грекокатолицький вірник, я доведна из многыма другыма вірниками подав предложєня до Парламента за наданя Маріаповчы статуса націоналнуй сятині, котрое мадярський Парламент прийняв, выразившы сакым кіпом честованя ку Маріаповчанській Діві Марії, а также и ку моєму віроисповіданню и происхожденю. У недавнуй минулости, мало ослободившы ся од роботы, я изглядовав властной родовой дерево, подашто просив од містного пароха. Выяснило ся, же имня мого прадіда было записаной до церкувного реєстра кириличныма буквами. Споминаву назад бесіду з отцём, з його слов знаву, як прадіда наруковали до войська. Позад того, же Австро-Мадярська Монархія фурт мерьковала на того, жебу воякув русинського происхожденя не одпроваджовали на руський фронт, а на таліанський. Зато вун воёвав пуд Ишонзоу и, Слава Богу, вернув ся живым. Немногі годні повідати, же у їх фаміліях суть сакі інтересні споминки. Зато того кажу, дорогі діточкы, жебы вы як мож вещей говорили из родителыма, бабками и дідиками, прародителыма, котрі ищи суть из вами, жебы они повідали як мож вещей фамільных історій, случаюв. Се зато, ибо у кождуй фамілії є своя ексклюзивна історія туй, у Карпатському басені, а годно быти, же и дагде инде. Сякі історії творять історію народа, и тогды они лишать ся, коли будуть жыти у наших сердцях, у нашуй памяти. Повідавучы накурто, дуже и дуже важна комунікація из нашыма старшыма сочасныками, членами фамілій, цімборами, родинув за старі часы, котрі они виділи, котрі пережили у XX. століттю, повнум людських трагедій и ужасув.

Ку моєю днешнуй бесіді, на муй позур, дуже штімує серіозна мысль музыкознателя Дежєва

Леганя: „Малый народ кедь хоче вужыти, має хосновати ся ушыткыма доступныма жерелыма, його култура лем тогды захранить ся, коли коло даскулькох самопожертвенных геніюв, ї буде пудпоровати доведна переважавуча булшость”.

Ги казав гроф Іштван Сеченій: „Лем дотля жыє нація, докля жыють ї традиції”. Ми ся видить, туй у Карпатському басені ушыткі народы захранили свої цінности и традиції. Про нас Мадярув вылучно важно, и про Русинув, ги малого народа, котрый не мав, богужаль, своєю державности и за тысячлітя бывав доведна из Мадярами у повнум союзі и согласі и пережыв доведна много трудностей и успіхув.

Мы знаеме, же національний ідентітет є цінностей людського бытя и його смыслом. На йсе посылала ся пані посланик Русинув у Парламенті Мадярщини, жебы я подля своєю новуй довшности и по завданю премьер-міністра заняв ся ідеологічным хованєм и попробовав змуцнити сесю дуже інтересну тему.

Вліті я занимав ся сым вопросом, навщивив много научных інституцій, бесідовав из директорыми школ, учителями, істориками. Мене інтересовало, як они видять вопросы, котрі ся тычуть ідеологічного хованя. Ги казав пан председатель Парламента Мадярщини, князь Ференц Раковцій II. раховав Русинув майвірным народом. Патріотизм є природным про націю, лем його треба углубляти и змуцнёвати. У єднуй из книг пана учителя Немешкертія інтересну інформацію єм вучитав, же прямиыма варташыма и тілохранителями дінастії Арпада были Русины. Геройський народ, геройська нація сопровождала Мадярув на їх нелегкым історичным путєви. Се дуже файный гестуш — вун выражать надійность, лояльность и дружбу. На Русинув ся мож сперти!

Так, у період національно-ослободителнуй войны 1848-1849 рокув Русины зобрали майже 20-тысячноє войсько. Храбрі воякы жертвовали своим жывом за слободу и независимость.

Дуже інтересно, айбо єдным из недостаткув посткомуністичного періода, говорю йсе критично и у притомности председателя Парламента, и у свуй адрес, же за тот час не было создано ані єдного історичного твора отвітственыма за сяку роботу людьми. У тот же час комуністичный режим сістематично выпускав філмы, учебники, літературу высокого уровня, меже многих філмы „Звізды Егера”, „Сынове чоловіка из камняным сердцём”, едіція „Капітан Тенкеш” и много другі творы, котрі

днешня молодеж майже виділа, айбо по зміні системи мы не змогли вудати ані єдного кывавучого за сердце патріотичного твора, наприклад, за побіду пуд Нандорфегейрваром. Се мене приводить до замішаня и тривожить. Мадярщині мусайна сознателна ідентичность у сьом навалнум, фурт мінявучум ся, глобалізованум животі, коли стає сперед нами вопрос — ко мы доведна из Русинами, якое місто занимаєме у сьом світови, ци у добрум напрямі ся двигаєме и ци будеме.

Русины — Славяне, за котрых кажуть, же они глубоко чествуют свою культуру и традиції, свою історію, старших и родину. Из історичных записув знаєме, же Русинув легко скривдити, они дуже горді, зато їх дуже легко затягнути до битки.

Єден бізантійський літописець так писав, же они бідні, жили окреме у бідных хыжах, айбо дуже благожелателн а до бою идуть пішо. Извістно было, же суть восточні, западні и южні Славяне. Днесь словом Русин називавуть представителюв сього народа, айбо доста много є Русинув з сёв фамілієв. Скорі їх называли Рутенами, Малоросами, Білыма Горватами, Карпаторосами. Грекокатолицький сященик Александер Духнович назвал їх Угросами.

(Дале у слідувучум числі)

Товмачила: Ірина Скіба

Бесіда Єпископа Ніредьгазській Грекокатолицькій Єпархії Абела А. Сочкы

Многочестованый пан председатель Парламента, честована пані посланик Русинув, пан уповномоченый Уряда Мадярицины, пан председатель ВРС. Честовані братя Русины и честовані гости. Из великов любовлєв привітствую ушыткых.

Дуже єм радый, же братя Русины рахувуть важным притомность

нашуй церкви на своїх ушыткых культурных міроприятєх.

Пані посланик Русинув у Парламенті Мадярицины попросила ня обернути ся днесь до нашуй молодежи. Про ушыткых притомных туй хочу повідати притчу из Сятого Писанія за дівку Рут. Дівку, котра не принадлежала до избраного народа, айбо пак не позеравучы на нич стала його доньков, дітинов. Она дуже добрі ся чула у туй фамілії, котра ї прийняла, и свою одданость она проявила своїов выдержков, такой и у дуже тяжкых сітуаціях, коли обстала ся єдненьков єднов. И коли онюша казала Рут, иди и найди собі місто дагде у иньшых містох, та вта на тото отвітила смирено, проявившы особу вірность. Де вы идете, туда иду и я, де вы всалашите ся, там поселю ся и я, твуй народ, се и муй народ, твуй Бог, се и муй Бог, де ты умреш, там умру и я, и най нас доведна захоронять.

Честована молодеж, ищи од давніх часув у Карпатському басені бывали два народы: Русины и Мадяры, и ги у біблейській притчі стали єднов родинюв и як выше было повіджено, русинський и мадярський народы и у добрі часы и у тяжкі были доведна, и, думаю, Русины много раз повіли тоті слова из писанія, годно быти маленько иншак їх выказавшы.

Дорога молодеж! Сіма словами я хочу повісти, будьте Русинами, айбо и вы годні повісти, де жыє Мадярска нація, там жыєме и мы, де умеравуть Мадяры, там умеравуть и Русины, Бог мадярского народа є и Богом русинського народа, де хоронять Мадярув, там хоронять и Русинув.

Увидівшы преданость Рут, ї онюша благословила ї слідувучыма словами: „Най благословить тя Господь, котрый милосердный до живых и до мертвых”. И я віруву, же говорю од имени ушыткых Мадярув, годен єм повісти и вам слова Рут до онюшы, и не лем повісти, а и благословити ушытку притомну молодеж и ушыткых, ко себе чувствує молодым.

Ги єпископ из великов радостєв у сердцю повторюву вам сесї слова и благословляву ушыткых Мадярув и Русинув. Най благословить Вас Бог, котрый дає своє милосердіє и Його Благословеня най буде из вами во имя Отця, и Сына, и Сятого Духа!

Амінь!

Товмачила: Ірина Скіба

Споминаня на єпископа-мученика Теодора Ромжу

4. новембра нїредьгазські Русины споминали єпископа-мученика Теодора Ромжу по случаю роковини його смерти.

Сяту Літургію потримав Абел А. Сочка, єпископ Нїредьгазський Грекокатолицький Єпархії, у грекокатолицькій церквові Орокошфєлда, де у дворикові церквові 25. юлія 2016. рока, помочный єпископ Мукачовський Грекокатолицький Єпархії, Ніл Лушчак посятив велику ікону мученика Теодора Ромжу. И из того дня Русинське Національне Самосправованя Нїредьгазы тримле туй міропріятя у день памнати.

Коло суй ікони опрєдїлило ся місто, де Русины ся стрїчавуть, ведно молять ся, захранявуть свуй ідентїтет.

Теодор Ромжа родив ся у Великум Бычкови. Вун був парохом у селох Березовой и Нижня Быстра, де служив грекокатолицькый пастві. По смерти єпископа Мукачовський Грекокатолицький Єпархії Александра Стойки за свою одданость, многочислені таланты и самопожертвованя Сятый Престол 1944. рока назначив го єпископом.

Теодор Ромжа духовно дуже зблизив ся из судьбами и сердцями Русинув, своєв паствов, завто його кликали „наш єпископ“.

Позад советськый окупації на Пудкарпатю легітимізацію дустала лем православна церкво, айбо наш єпископ не хотїв из сым мирити ся, и не дав соглас на переход до православія, курто одповідавучи: „Лїпше смерть у тяжких муках, ги зрада истиннуй Сятуї Церквові Христовуй“.

Из-за суй дїї єпископа, його сопротивленя перейти у православїє, советськой партійной руководство прийняло рішеня фізичнуй ліквідації єпископа. Конкретный росказ на йсе дав сам Нікіта Хрущов. По довгум переслідованю КГБ удало ся пуд видом автомобільнуй катастрофы осуществити се звїрчой дїяня. Єпископ дустав тяжкі раны и був направлений у Мукачовський шпіталь, де ведучый хірургічного одділення Др. Александер Фединец изробив ушытко возможное з позора медицины, обы ратовати жывот єпископа. Богужаль, уряд не муг перебачити єпископа и из помочов злуй мерзоты, уночы його, уже выздоравливучого, отравили смертелнов інєкцієв.

1. новембра 1947. рока єпископ Теодор Ромжа умер.

27. юнія 2001. рока Папа Йоан Павел II. у Льові причислив єпископа Теодора Ромжу ку лікови блаженных.

У дворикові храма у Нїредьгазі коло ікони мученика даскулько раз на рук ведно зберавуть ся русинські и мадярські грекокатолики, осуществлявучи намаганя єпископа-мученика, котрый молячы ся за єдинєня, зьєднотив Русинув и Мадярув и вірникув других націоналностей.

Марта Варга,

предсїдатель Русинського Національного Самосправованя Нїредьгазы

Завершалні торжєства у Егері

24. новембра 2018. рока уже 12 раз Русинське Національне Самосправованя Егера потримало заключной у сьом рокови міропріятя у ресторані „Кулоч“, што у долині Сєйпвєльд.

По вступнум словови газды міропріятя вечур зачав честованый гость Віктор Крамаренко, предсїдатель Вседержавного Русинського Самосправованя.

По тому зачала ся традиційна културна часть програмы. Бєсїда Тромбіташ Белани перенесла нас у історію Русинув, 7-ручний Доніко Батор продекламовав вершы. Уже за традицієв гостєв вечура была пудкарпатська співачка Анна Кедик, котра по мадярськы и по русинськы на високум уровні веселила притомных. Окрем того ушыткі мали

можность миловати ся прекрасным народным традиційно выштытым шатєм участникув ї групи.

Пуд час вечура выступили артїсты-аматеры из декламованєм вершув и старыми шлагерами, а у исповненю Акоша Асталоса были представлені Егерські Хранителі Традицій, артїста був облеченый у шатя подля представлянуй эпохи.

По вечері, на завершеня вечура, гості мали возможность послухати жыву музыку и потанцєвати.

Вїдео, знятоє пуд час міропріятя, мож попозєрати на ютубі.

Бейла Тромбіташ,

предсїдатель Русинського Національного Самосправованя Егера

III. „Русинська Дуга” у Кішварді

У Карпатському басені русинський і мадярський народи живуть доведна за довгі 11 століття. Русинський народ чувствовав, а коли треба було, та і доказував, же є частів мадярській отцюзніни и годен за неї пожертвувати собов.

Ярким свідоцтвом сего є завоюваний пуд час національно-ослободителнуй войны пуд веденєм Великого князя Ференца Раковця II. титул Gens Fidelissima. Айбо майсеріозні зміни у судьбі и животі Русинув принесло 20 століття. Доста уповісти, же Русини, не мінявучи свого міста бываня, за куртый час, ги про історію, были горожанами чотырех держав.

Русинство у Мадярщині – се висока націонална культура, глибока релігійность, котрі суть маймуцнов зєдинявучов силов суй сполности.

Русинське Національне Самосправованя Кішварды уже довгі роки захирають русинську культуру, історичні, етнографічні и духовні традиції, котрі зберали ся за живота многих генераций и передавуть ся ги бесцінна дідузніна. Члены русинської общины, котрі бывавуть у Кішварді, проводят роботу, достойну приміра по захираненю и розвою русинського двиганя у інтересах його будучности.

До таких міропріянь мож однести выставку, котра ся тримле уже третій раз пуд титулом „Русинська Дуга”, и отворила ся 8. новембра с.р., у містностех варошській бібліотеки имени Іштвана Вардаї. У выставці, котра фунговала до 8. децембра, зучастили ся 9 малярюв: Дюла Дока, Алберт Данко – образы, написані олайом, Вікторія Деак и Діана Шміріна – акварел, графіка, Маргіта Гала – гобелєны. Выставка поповнила ся и новыма учасниками: Пейтер Шолтейс, награджений Стрібным Крестом,

лавреат премії Шімона Голлоші, його жона Габрієлла Шолтейс, Оксана Гарагонич – майстер по склу, и Данієла Петранич.

Учасники выставкы представили реалістичное умілство, окрем того, они – учасники многих выставок у Мадярщині и за ї гатарами. Роботы художникув одличавуть ся многокіпностех жанрув (пейзаж, натурморт, портрет). Сї роботы характеризувуть майстерської исповнення и розуміння указанного. Ціль выставкы „Русинська Дуга” – указати и представити многоцвітя, вшелякость русинського умілства и креативности.

На отвореню выставкы выступили мер вароша Кішварда Тібор Лелесі и Габор Сівак, ведучый бібліотеки, котрі попривітствовали притомных, учасникув и одмітили важность такого міропріяня про захиранєня и сокоченє культурных традицій. Саму выставку отворила Маріанна Петранич, предсідатель Русинського Національного Самосправованя Кішварды, котра познакомила гостюв из животом и творчым діятельством учасникув.

На отвореню коло рузнокіпных указанных робут мож было насолодити ся гров на гітарі Балажа Понгова, ученика середньої музикалнуй и умілськуй школы Лео Вейнера (педагог Фружіна Марко). Также притомні учули прекрасной исповнення народных співанок Жофієв Неймет.

Вірув, же до сего уже традиційного міропріяня прикапчать ся усе булше наших русинських цімбуров и сімпатізантив!

Вікторія Деак,
депутат Русинського Національного
Самосправованя Кішварды,
преподаватель гімназії, маляр.

Руздвяной наладжованя и сполні слуханя

9. децембра 2018. рока Русинське Національне Самосправованя Кішварды держало сполні слуханя и сяткованя Руздва у містнум ресторані „Парті”, де были покликані Тібор Лелесі, мер Кішварды, Йожефни Надь, заміститель мера, др. Яношні Барабаш, нотаріус, а также Ференци Белінскі, управлявуча ділами по організації. Зачало ся традиційное русинське міропріяня из Руздвянуй Сятуї Літургії у грекокатоліцькуй церьковлі Кішварды, а пак торжество продовжыло ся у залі ресторана у притомности 60 особ, у тому числі и діточок.

Отворив міропріяня привітственов бесідов Тібор Лелесі, мер Кішварды, котрый одмітив важность захиранєня культурных традицій. На завершенєня бесіды пан мер поздоровив ушытких притомных и

пожелав щастливых сятков. Предсідатель Русинського Національного Самосправованя Кішварды Маріанна Петранич повідала за роботу депутатув Самосправованя 2018. рока и за планы на слідувучый рук. Замістителька предсідателя Вікторія Деак привітствовала гостюв и познакомила притомных з руздвяными сокташами Русинув, історієв происходження сята и задекламовала руздвяні вершы. По тому одбыв ся сяточный обід и празднична програма. У нуй зучастили ся педагог Середньої Школы Умілства им. Лео Вейнера Гойналка Бокша (гуслі) из своїма учениками Левенте Ерделі, Ніколетов Ерделі, Аннов Сорвош. Моніка Сорвош своїм прекрасным голосом зачаровала гостюв пуд час исповнення руздвяных співанок, меже котрыма были

„Тиха нуч”, „Она прекрасна”, „Ты чудесна, моя Мадярщино”. У кунцёви програмы ушыткі заспівали по русинськы и по мадярськы співанку „Маленькое Руздово”.

У такуй приятнуй родиннуй обстановці ушыткі гості чувствовали ся прекрасно и успішно наладили ся на стрічу наближавучых ся праздникув. Хосну-

вучы случай, хочу подяковати ушыткым, ко учас-
товав у програмі и на самый перед Ференци Балог
за смачной сяточної їденя!

Вікторія Деак,

*заміситель председателя Русинського
Національного Самосправованя Кішварды*

Смутні вісті

Szomorú hírek

Памняти дохтора Ірины Пазуханич

Родила ся 2. марта 1934. рока у пудкарпатській фамілії, котра емігрувала до Франції. Там Ірина провела діточі роки, там же скончила начальну школу ведно з сестрами – младшов Марієв и старшов Оленов.

Вернувши ся на Пудкарпатя, Ірина Коштура поступила на медичный факультет Ужгородського Університета. Само собов, мы, хлопці, зачали ходити за нёв, айбо она вубрала свого сокурсника – Евгена Пазуханича. Скоро, ищи у студентські роки, они ся поженили и у них родив ся сын Александер, а потом и донька Ірина.

По успішном сконченю університета они обадва зачали робити по направленю в псіхіатричному шпіталю села Вільшаны Міжгірського району.

Потому Евгена назначили вести одділення областного псіхіатричного шпітала в Берегасі, де перестяговала ся и Ірина.

По законченю спеціалізованого курса по неврології, она стала робити невропатологом. Мало пузнійше судьба привела ї в Ужгород, де Евген возглавив областной псіхіатричний диспансер, а Ірина зачала робити дохтором-рентгенологом в областном клінічному шпіталю. З того міста и з туй же довжности она вуйшла на пенсію. Сын Александер – маляр за фахом, взяв за жону дівку німецькуй національности, емігрував на Німці. Донька также по одданю перестяговала ся у Австрію.

Уже пензіяшков Ірина ведно з мужем перебрали ся у Мадярщину. Всалашыли ся у варошкови Кішварда, недалеко от гатара з родным Пудкарпатём, де жыла старша сестра Ірины Марія. У Кішварді они пудтримовали цімборські капчяня з колегами-дохторами Гедон и Ленчур, з русинськов сполностёв. Ірина все была веселов жонов, оптимістков, занимала ся спортом: плаванём, волібалом, участвовала в змаганёх. 2018. рока у децембрі місяцёви она попутувала на празднованя Руздва в Австрію, де меже членами облюбеной родины 27. децембра и одыйшла у ліпшыи світ. Ірина не дожила лем да-скулькы місяцёв до свого 85-літя.

Ї вшыткі любили, у тум числі днесь здравствувучі сокурсники – Иван Логай, професор, бывший діректор Інститута очных хворот у Одесі, Люда Журавлёва, діректор скоруй помочы в Ужгороді, Валерія Коссей, дохтор-педіатр, Василь Рішко, бывший руководитель областнуи медицины и многі други.

На довгі роки лишыть ся у наших сердцёх образ нашуй милой сокурсниці Ірины Пазуханич (дів. Коштура), ї все веселое лице, великодушность, людськость и сочувство ку людям.

Др. Сергій Добош,

*бывший завідувучий одділенём областного
клінічного шпітала.*

Вісті

Hírek

На покликания веденя ВРС и посланика мадярськых Русинув у Парламенті Віры Гіріц **од 13. до 19. новембра** с. р. навщивили Будапешт діректорка Інститута русинського языка и културы Пряшовского університета Анна Плїшкова з сотрудницёв Кветославов Копоровов. За тыждень перебуваня у

Будапешті честовані гості попозерали наш главный варош, ознакомили ся з фунгованём русинськых інституцій, навщивили Парламент, зучастилися на сяткови „Шедевры Русинськуй Културы” у каштелёви „Штефанія”.

16. новембра РНС Мішкольца и РНС регіона

Боршод-Абов-Земплин у парадній залі Регіонального Дома держали традиційне міроприємтя „Руздвяна Налада”, а також сполні слухання. Привітствувала гостей передсідатель Самосправованя вароша Мішколца і регіона Боршод-Абов-Земплин Марія Соноцька. Пак із великим успіхом выступив Русинський Фолклорний Ансамбл „Бабчина Співаночка” (Пудкарпатя).

16. новембра РНС Шарошпотока організовало і провело міроприємтя, присячене завершенню 2018. рока. По привітственум слові передсідателя Самосправованя Яноша Кожнянського гостей порадовав Русинський Фолклорний Ансамбл із Пудкарпатя „Бабчина Співаночка”.

29. новембра ансамбл гітаристів „Русинські Віртуози” адвентським концертом пуд титулом „Золтан Кодай: Музыка – Ушиткым!” отворив едіцію адвентських і руздвяних міроприємтів пуд веденєм Русинського Національного Самосправованя Пейча, передсідатель Йозеф Чегіль. **3. децембра** у Руському Центрові Пейча уже 9 раз одбыло ся міроприємтя „Кухні Світа – з’єднайме ся!”. Меже організаторув сый події – Горватське Національне Самосправованя Пейча, катедра славянськый філології Пейчського Університета, Мадярсько-Руське Общество у Пейчу. Были представлені традиційні страви мадярськый, руськый, русинськый, польськый, казахськый, горватськый і других націоналностей. **10. децембра** у пейчськым Домі Обществених Цівільних Організацій одбы ся благодійний концерт. На ным выступили: лавреат премії Казінція Ласлов Сейкей, Анна Елекеш, Алма Біттер, Барнабаш Фодор, Агнеса Надаші, Терезія Язхан, Анастасія Кончик, Шандор Чізмадія, Борис Якшов, Ференц Дендеші, Пейтер Кіш, Крістіна Шаркань. Продукты, діточі книжки, бавкы, шатя, писемні приладя, закуплені за назберані гроші, были передані Обществу „Захрани Нас!” учебногo центра Гілванфаї. Шор міроприємтя скончив ся **28. децембра** у Пейчу-Патачоні русинськов традиційнов акцієв різання свині, котрой пруйшло пуд патронагом депутата Самосправованя вароша Пейча Йозефа Ерба.

8. децембра Русинське Національне Самосправованя Комловшкы при пудпорованю Комловшського Самосправованя тримало міроприємтя по захраненю традицій. Зачало ся оно різанєм свині і налажденєм їдіння, пак по праздничнум обідови передсідатель Русинського Національного Самосправованя Комловшкы Ласлов Попович привітствовав притомных гостей. Учителька Марія Барнани-Заяковска теплима словами повідала за життєвий путь первого передсідателя Вседержавного Русинського Самосправованя Габора Гатінгера. По тому слідовала дуже інтересна руздвяна програма у исповненю діти із Комловшських захоронкы і школы. Облечені у національне шатя, выступавучі

радовали гостей співанками, танцями і декламованєм вершув. Збогатив сяточну програму прибувший із Севлюша (Пудкарпатя) хор музикалнуй школы имени Бейлы Бартока пуд веденєм хормейстера Віктора Марушкы. У исповненю хора прозвучали русинські народні співанкы і класичні твори. Шор міроприємтя завершив ся балом.

8. децембра Русинське Національне Самосправованя Зуглова провело міроприємтя, вручене руздвяним традиціям. У програмі были занятя прикладным умілством, изготавлення руздвяных прикрас, конкурс по малеваню, ученя руздвяных співанок і вершув і їх исповнення. Також одбыло ся ладження національных страв, печеня шутеменюв, обмінєваня рецептами меже газдынями.

16. децембра Русинське Національне Самосправованя Нїредьгазы держало традиційне міроприємтя „Русинська Руздвяна Налада”. Зачало ся міроприємтя із Сятуї Літургії у Нїредьгазськый грекокатолицькый церьковлі Сятуї Троиці. Продовжыло ся міроприємтя у каштелю Шоштовгедя. По привітственум слові передсідателя Русинського Національного Самосправованя Нїредьгазы Марты Варгы, зачала ся діточа руздвяна концертна програма. Також выступив русинський фолклорний ансамбл із Пудкарпатя „Тиса”. Ушиткі гості доведна із ансамблом співали руздвяні співанкы і колядувучы, прославляли роженя маленького Исусака. По сконченю програмы о. Томаш Сабов благословив сяточний обід, котрый пройшов у приятнуй обстановці і у файнуй наладі.

17. децембра у кінотеатрові Уранія у сяточнуй ситуації віце-премер міністер Др. Жолт Шемен, держсекретарь Совіта Міністрів Міклош Шолтес і держсекретарь МЛР Атіла Фюлєп вручили Премії за Меншыны 2018. Лавреатом нашуй общины став Мужськый Хор Сятого Єфрема, лавреат Премії Pro Cultura Minoritatum Hungaria. Організатор і умільськый руководитель хора лавреат премії Ференца Ліста і Премії Антонія Годинкы Томаш Бубнов, заслужений умілець Мадярщины.

23. децембра Предсідатель Русинського Національного Самосправованя Уйбуды Петро Гладинець по дорученю русинськый общины Уйбуды ги благодійний дарчик передав руководителєві діточого ансамбля „Бабчына Співаночка” (Чинадєво, Пудкарпатя) Олзі Прокоп ноутбук.

27. децембра РНС Вамошуйфолу потримало міроприємтя „Русинський Културный Вечур” по случаю завершеня 2018. рока. Гости провітствовав передсідатель Самосправованя Габор Варга. На міроприємтю выступили русинський національний хор народнуй співанкы із Комловшкы, русинськый хор Вамошуйфолу. Руздвяну програму потримала также група „Компанія” із Гєрємбєва.

Товмачила: Ірина Скіба

Шедевры Русинського Умілства • A Ruszin Művészet Remekei Капитель „Штефанія” • Stefánia Palota

Fotó: Gyöngyösiné Hajdu Hajnalka, Balogh József / Фото: Гайналка Гайду Дёндёшини, Йожеф Балот

Ніредьгаза • Nyíregyháza

Fotó: Polyákné Tóth Nóra, Varga Márta / Фото: Нора Товт Полякни, Марта Варга

Кишварда • Kisvárda

Fotó: Néző István, Cap Andrea / Фото: Иштван Незё, Андреа Цап

2018. november 17-én a Stefánia Palota Gróf Eszterházy Mihály és Görgey Artúr termeiben harmadik alkalommal rendezték meg a Ruszin Művészet Remekei nagy népszerűségnek örvendő, a ruszin kulturális, népművészeti, vallási, zenei értékeket és hagyományokat bemutató rendezvényt. A Családok évének és a 20 éves az Országos Ruszin Önkormányzat évzáró ünnepségének fővédnöke dr. Kövér László, Magyarország Országgyűlésének az elnöke, védnökök: dr. Simicskó István kormánybiztos és Giricz Vera, az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója volt. A jelenlévő nagyszámú közönséget Szocska A. Ábel atya, a Nyíregyházi Görögkatolikus Egyházmegye püspöke áldotta meg.

A Ruszin Művészet Remekei

Dr. Kövér László, az Országgyűlés elnökének köszöntője

Főtisztelendő Püspök Atya! Tisztelt Szószóló Asszony! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Kormánybiztos Úr! Tisztelt Ünneplő Közösség!

Aki kultúrával foglalkozik, az közösséget is épít. Azok között, akik könyvet írnak és olvasnak, akik zenélnak és zenét hallgatnak, akik képet és szobrot alkotnak illetve gyönyörködnek benne, óhatatlanul egy közösség jön létre: egy irányba fordul a figyelmük, azonos élményből fakadó gondolataik és érzéseik születnek, amelyek észrevétlenül is összekötik őket.

Térségünkben a gyötrelmes XX. század a túlélőknek megtanította a megmaradás törvényeit: a család, a templom, az iskola adják legfontosabb természetes kereteit életünknek; a közösségek, amelyekben részt veszünk, s amelyek megtanítanak bennünket az élet legfontosabb dolgaira: beszélni és gondolkodni, különbséget tenni jó és rossz között. Ezen közösségeket a legtöbben megörököljük, ám aztán életünk egy bizonyos pontján határozottan döntenünk kell mellettük, s nekünk is hozzá kell adnunk a magunkét az életükhöz.

A mai kiállítás egy közösség sikere: a ruszin nemzeti közösségé, amely óriási erőfeszítéseket tesz nemcsak a megmaradásért, hanem önmaga építéséért, kultúrájának megerősítéséért.

A Családok évében, itt és most gyermekek éneklük anyanyelvükön a nagymamák dalait. Megtaláljuk itt azokat a tárgyakat, amelyek azt a rendkívül nehéz életet, amelyet a ruszin emberek többsége élt, szebbé és ünnepélyesebbé tettek; a Bibliát, amelyet nemzedékről nemzedékre adtak az apák a fiúk, az anyák a lányok kezébe, s talán - amint a mi vidékünkön szokás - nemzedékről nemzedékre beleírták a gyermekek születési dátumát; az ünnepi viseletet, amelyet nagy szeretettel

készítettek a lehető legjobbra és díszítettek széppé. De meghallgathatjuk a Hodinka vonósnegyes muzsikáját is, amely arról is beszél, hogy miként kapcsolódik a kárpátaljai kultúra a nagy egyetemes magaskultúrába – miként jelenik meg klasszikus formákban az együtt élő ruszin illetve magyar lélek és gondolat.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

„Ezer éven át egy kis nép, mely nagyhatalmak állandó viharzónájában él, megtanulja, hogy egyetlen kötelessége van önmagával és a világgal szemben: megmaradni. Túlzással, igazságtalansággal, méltánytalansággal, vad indulatokkal, kegyetlenséggel lehet hódítani; megmaradni csak méltányossággal, türelemmel és arányérzékkel lehet” – írja rólunk, magyarokról Márai Sándor. Olyan tanulság ez, amelyet egyetlen felelős Kárpát-medencei politikus sem hagyhat figyelmen kívül.

Ezért rögzíti az Alaptörvény – melyre egész államéletünket építjük –, hogy „A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők”.

Ezért mondja ki a Nemzetiségek Napjáról szóló Országgyűlési határozat, hogy „A nemzetiségek sokszínű kultúrájának, szellemi, tárgyi emlékeinek, hagyományainak megőrzése anyanyelvük ápolása és fejlesztése az egész nemzet számára pótolhatatlan, védendő értéket jelent.”

Nem szabad elfelednünk, hogy az európai nemzetek közösségét a nemzeti közösségek Európájaként alapították meg a második világháború – vagy mondjuk talán a rendkívül szemléletes német kifejezéssel –, az európai 0 pont után, amikor Normandiától Sztálingrádig romokban hevert a kontinens.

Akkor, amikor mindenki jól értette, hogy milyen fontos a béke, amely a szabadságban gyökerezik, milyen értékes mindenkinek a nemzeti nyelve és kultúrája. Jól értette ezt a diktatúrák megszállásától megszabadult nyugat, amely kereszténydemokrata alapokra húzta fel a közös európai ház épületét – és jól értette a keleti fele, amely egy újabb diktatúra terrorgépezetének rombolását volt kénytelen elszenvedni, mely semmilyen közösséget nem tűrt meg a maga alkotta mesterséges szervezeteken kívül.

Azok, akik napjainkban a világot akarják egyetlen állammá gyúrni, hogy aztán majd befolyásuk alá vonják, mindenekelőtt az identitásuktól akarják megszabadítani az embereket: mindattól, ami valahová köti őket. A közösségektől, ahonnan jönnek: a családtól, a nemzettől, az egyháztól. A kultúrától, amely megtartja ezeket a közösségeket.

A kor, amelyben élünk világosan megmutatja, hogy kultúra nélkül nemcsak nemzeti közösségek nincsenek, de veszélybe kerülnek a demokrácia alapvető értékei is. Olyanok, mint a szólásszabadság, a lelkiismereti szabadság, a szabad választás joga, a sokat hivatkozott tolerancia megélésének lehetősége, a jogállamiság. Ezért mindenki, aki kultúrát és közösséget épít, az egyszersmind az európai és a nemzeti megmaradást és a szabad élet lehetőségét is szolgálja.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A kárpátaljai magyarság jelenlegi helyzetén láthatjuk, mit jelent az, amikor választások közeledtével egy népszerűtlen és felelőtlen politika harminc esztendő nemzeti egyetértést, harminc esztendeje működő jó szomszédsági viszonyt rúg fel azért, hogy a nemzetiségek elleni uszítással növelhesse belpolitikai népszerűségét. Az efféle politika csak olyan nemzetben találhat visszhangra, amely nem hisz önmagában. Nem hisz a saját kultúrájának és közösségének befogadó és megtartó erejében.

Meggyőződésem, hogy térségünk nemzetei hisznek önmagukban és saját kultúrájukban, ezért az előttünk álló időben minden olyan politika kudarcra lesz ítélve, amely az etnikai méltányosságra való törekvés helyett az etnikai kirekesztésre tör.

Magyarország minden körülmények között megvédi a területén élő nemzeti közösségeket, és minden erejét és befolyását latba fogja vetni annak érdekében is, hogy támogassa a külhoni magyar közösségeket abban, hogy szülőföldjükön boldoguljanak, hogy egyidejűleg legyenek lojális állampolgárai azon államoknak, amelyben élnek, és hűséges tagjai maradjanak a magyar nemzetnek.

Közép-Európa előtt nemcsak régi veszélyek, hanem új esélyek is állnak: új minőségű együttműködés jöhet létre a térségben. A XXI. század új veszélyeinek árnyékában és új lehetőségeinek fényében szemmel láthatóan maga mögött hagyja a XX. század balítéleteit, maga mögött hagyja a Párizs környéki békéből következő szembenállást, a Trianon szindrómát: nemzeti közösségeink megerősödésének idejét éljük. Lépésről lépésre jutunk előre, s miközben kiállunk önmagunkért, lehetőség szerint összehangoljuk cselekvésünket: közös terveket készítünk, közösen tárgyalunk és műveljük közös keresztény gyökerű kultúránkat. Tudjuk jól: csak közösségek, egymással együttműködésre kész és képes közösségek képesek megtartani a kultúrát és a szabad, európai életformát.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A ruszin és a magyar nemzet összetartozik. A sorunk összefonódott – jó időkben és rossz időkben, a

nagy pillanatokban és a hétköznapiakban egyaránt. Nem feledjük el, hogy a ruszinság a Nagyságos Fejedelem „gens fidelissima”-ja, leghűségesebb törzse, amely a legvégső pillanatokig kitartott a magyar szabadság ügye mellett.

S ez a mai napig olyan fontos számukra, hogy az Országos Ruszin Önkormányzat a maga zászlajának kibontását is Rákóczi Ferenc zászlóbontásának napjára igazította. Emlékezünk arra is, hogy az I. világháború egyik legnehezebb frontszakasza – a Verdunhoz vagy Doberdóhoz hasonlatos pokol – a Kárpátokban húzódott, s hogy egy helyen nyugszanak közös őseink, közös hőseink.

Azt sem felejtjük el, hogy az első világháború után, Magyarország idegen katonai megszállása és területi szétszakítása küszöbén, 1918 november 9-én, Ungváron létrejött a Magyar-Rutén Néptanács, amely a rutén nemzeti közösség képviseletében kinyilvánította, hogy ragaszkodik Magyarországhoz és annak területi integritásához.

Emlékezünk a békeidőkre is. Arra, hogy nem volt építkezés az Alföldön a Kárpátokból leúsztatott fa nélkül, s hogy nem volt olyan konyha Magyarországon – talán csak a Székelyföldet leszámítva –, ahová legalább alkalmanként ne került volna só Szlatináról vagy Máramarosból a ruszin tutajosoknak köszönhetően. Nem volt aratás ruszin aratók nélkül, és a tokaji bor nagy részét is ruszin fuvarosok vitték Lengyelországba, ruszin mesteremberek munkája is beépült az Országházba.

Számon tarjuk az egymással megosztott évszázadokat. Ez pedig azt jelenti: nemcsak közös múltunk van, hanem közös jelenünk, amelyben azért dolgozunk, hogy közös jövőnk is legyen.

A magyarság tisztelettel és rokonszenvvel követi mindazokat az erőfeszítéseket, amelyekkel Önök a megmaradásukért és gyarapodásukért dolgoznak. Az életet, amelyet közösen élnek.

Szeretném itt és most elmondani: a ruszin nemzeti közösség mindig számíthat a magyar nemzetre és számíthatnak Magyarország Kormányára. Mindaz a támogatás és anyagi erő, amelyet hozzáadunk az Önök erőfeszítéseikhez – egyebek mellett az oktatás, a hitélet, a közösségépítés és a kultúra ügyéhez –, azt a célt szolgálja, hogy az Önök közössége sikeres legyen Magyarországon.

Engedjék meg, hogy a ruszin himnusz szavaival kívánjak minden jót Önöknek a mai találkozáshoz, és ahhoz a Kárpát-medencei úthoz, amelyen közösen járunk:

„Szabadon, békében

Éljen ruszin népem,

Ott lakozzék az igazság

És távol a háború!”

Isten éltesse Bennünket, magyarokat és ruszinokat együtt a Kárpát-medencei közös hazánkban a következő ezer esztendőben is!

Dr. Simicskó István kormánybiztos beszéde

Tisztelt Házelnök Úr, tisztelt Püspök Atya, kedves Szószóló Asszony, Elnök úr, kedves gyerekek, kedves ruszin barátaim!

Úgy is mondhatnám, hogy testvéreim, hiszen apai ágon én magam is ruszin származású vagyok, bár az anyanyelvem magyar és a Tiszavasvári melletti Tiszalökön születtem.

Görögkatolikus hívő emberként örömmel nyújtottam be Máriapócs nemzeti kegyhelyé való elismerésének országgyűlési határozati javaslatát, amit a magyar parlament elfogadott. Ezzel fejezték ki a honatyák tiszteletüket a Pócsi Szűzanya iránt, és - gondolom - a származásom és nyilván a hitem iránt is. Az elmúlt időszakban a munkától egy kicsit szabadulva foglalkozhattam a családfakutatással, ezért megkértem szülőföldemen a helyi parókust, hogy nézze végig a fellelhető iratokat. Kiderült, hogy annak idején dédnagyapám nevét cirill betűvel írták be az egyházi nyilvántartásba. Visszaemlékezve az édesapámmal folytatott beszélgetésekre az is kiderült, hogy az első világháborúban besorozták, de az Osztrák-Magyar Monarchiában figyeltek arra, hogy ruszin származásúakat ne vigyenek az orosz frontra, hanem olasz területekre kerüljenek. Így Isonzónál harcolt és - hála Istennek - túlélte a háborút. Kevesen mondhatják el magukról, hogy ilyen családi kötődései vannak. Ezt azért mondom, kedves gyerekek, mert higgyétek el, az a legfontosabb, hogy beszélgetsetek minél többet a szülőkkel, nagyszülőkkel, dédszülőkkel, akik még velünk vannak. Mondjanak el minél több családi történetet, mert minden családnak megvan a maga sajátos, egyéni története itt a Kárpát-medencében és máshol is. Ezek a történetek is alakítják egy nemzet történetét, és ezek akkor maradnak meg, ha ott lesznek a szívetekben és az emlékezetetekben. Bizony fontos dolog, hogy minél többet beszélgetessünk az idősebb kortársainkkal, családtagjainkkal, barátainkkal, rokonainkkal az elmúlt időszakról, hogy mit láttak, mit tapasztaltak meg, hiszen a XX. században nagyon sok borzalom történt, nagyon sok emberi tragédia.

Legány Dezső, a zenetudományok kandidátusának szerintem nagyon is jelentős üzenete szerint: „Kis nép, ha élni akar, semmiféle erőforrását el nem hanyagolhatja, kultúrája csak úgy maradhat meg, ha néhány kiváló géniusz mellett még abban is nagy, hogy sokan és együtt segítik.” És ahogyan gróf Széchenyi István mondta: „Csak addig él egy nemzet, amíg van hagyománya.” Fontosnak tartom, hogy itt a Kárpát-medencében minden nemzet őrizze meg az értékeit, hagyományait.

Nekünk magyaroknak ez különösen fontos, hát még egy olyan kis népnek, mint a ruszinság, akinek sajnos nem volt önálló államisága, de mindig a magyarság mellett, vele szövetségben, együtt élte meg a történelem nehézségeit és sikereit több mint ezer éven át. Tudjuk, hogy a kultúra nemzeti identitásunk és emberi létünk fontos kincse és lényege. A Szószóló Asszony felkért, hogy új minőségemben - hiszen a miniszterelnök úr új feladattal, a hazafias neveléssel bízott meg - mondjak beszédet. Ez egy nagyon érdekes kérdés, amivel a nyáron kezdtem foglalkozni: sok egyetemet látogattam meg, számos iskolaigazgatóval, tanárral, történelemtanárral beszélgettem. Érdekelt, hogy ők hogyan látják a hazafias neveléssel összefüggő feladatokat. Ahogyan azt a Házelnök úr elmondta, II. Rákóczi Ferenc leghűségesebb népének tartotta a ruszinokat. Körükben tehát a hazafiasság természetes fogalom, amit elmélyíteni és erősíteni kell. Nemeskürthy tanár úr egyik könyvében érdekes ténnyel olvastam, miszerint az Árpád-házi királyok belső testőrségét mindig ruszin származású katonák adták. A hűséges nép, a hűséges nemzet, a ruszinok végigkísérik a magyar nemzetet göröngyös útján. Ez egy nagyon szép gesztus: a megbízhatóságot, a lojalitást jelenti, barátságot jelent, igenis lehet rájuk számítani. Nagyon fontos érték, hogy ez így alakult ki a magyarság és a ruszinság együttélése folyamán. Sőt az 1848-49-es magyar szabadságharc idején mintegy húszezer katonát adtak a ruszinok, akik a magyar szabadságért áldozták életüket. Nagyon érdekes, hogy a rendszerváltás egyik hiányossága - mondom ezt a Házelnök úr és önmagam felé is kritikát gyakorolva -, hogy a szocialista hazafiságot a rendszerváltásig nagyon komolyan, szisztematikusan, rendszerszinten ápták: tankönyveket, irodalmi műveket adtak ki, nagyon komoly filmeket gyártottak; többek között ilyen az Egri csillagok, A köszívű ember fiai, A Tenkes kapitánya és még sok-sok film, amelyeket a fiatalok bizonyára már láttak. De hogy a rendszerváltás óta egy épkezláb, szívhez szóló történelmi filmet, mondjuk a nándorfehérvári diadalról vagy történelmünk bármely más dicsőséges időszakáról nem sikerült még elkészítenie annak a kultúrkörnek, aki ezzel foglalkozik, ez azért egy picit zavaró. A magyarságnak igenis szüksége van az identitástudatra ebben a rohanó, globalizált, felgyorsult, óriási változásokkal járó világban, amikor valóban nap mint nap feltehetjük a kérdést, hogy kik vagyunk mi a ruszinokkal együtt, és kik leszünk, leszünk-e egyáltalán.

A ruszinok szlávok. A szlávokról azt tartják, hogy nagyon mélyen tisztelik a hagyományt, a múltat, az idősebbeket, a családot. De a korabeli feljegyzésekből kiderül, hogy gyorsan megsértődnek, mert nagyon büszkék és könnyen keverednek verekezésbe is. Egy bizánci történetíró úgy fogalmaz, hogy szegények,

egymástól szétszórva élnek szegényes kunyhókban, de nem rosszindulatúak, az ellenség ellen mindig gyalog mennek harcba. Ismeretes, hogy vannak keleti, nyugati és déli szlávok. A mai megfogalmazások szerint a „ruszin” jelentheti tehát magát a népet, de a családnévet a ruszinság és a magyarság körében is. Korábban a

latinból átvett ruténeknek és még kis-orosznak, fehér-horvátnak, kárpát-orosznak hívták a ruszinokat. Duchnovics Alexander görögkatolikus parókus magyar-oroszoknak nevezte őket.

(Folytatás a következő számban)

Szocska A. Ábel, a Nyíregyházi Görögkatolikus Egyházmegye püspökének köszöntője

Igen tisztelt Házelnök Úr, Kormánybiztos Úr, Szószóló Asszony, Elnök Úr, kedves Ruszin Testvérek és szeretett Vendégeink! Nagy-nagy szeretettel köszöntöm kedves mindnyájukat!

Nagyon örülök, hogy a ruszin testvérek minden egyes összejevetelen, legyen az kulturális vagy hagyományörző program, fontosnak tartják Egyházunk jelenlétét. A Szó-

szóló asszony most arra kért, hogy a mai napon egy picit a fiatalokhoz is szóljak. Azoknak, akik ma jelen vannak körünkben, a Szentírásból egy fiatal lánynak, Rutnak a történetét hoztam el. Ez a lány nem tartozott a választott néphez, csak később lett házassága révén a választott nép gyermeke, leánya. Ebben a családban nagyon jól érezte magát és háláját szolgálatával fejezte ki, és azzal, hogy bár másik népből származott, hűséges maradt. Még akkor is, amikor kilátástalan volt a helyzet: a férje meghalt és sógornőjével valamint anyósával teljesen magukra maradtak. Amikor Noémi, Rut anyósa kérlelte: „Nézd, sógornőd visszatért népéhez és istenéhez. Térj hát vissza te is, kövesd!”, akkor Rut hitvallást tett ezekkel a szavakkal: „Ne kényszeríts rá, hogy elhagyjalak és elmenjek. Mert ahova te mész, megyek én is. Ahol te letelepszel, letelepszem én is. A te néped az én népem, a te Istened az én Istenem. Ahol te meghalsz, ott haljak meg én is, ott temessenek el...”

Kedves fiatalok! Ősidők óta él a Kárpát-medencében együtt két népcsoport: a magyarok és a ruszinok. Visszaulva a bibliai történetre, mintegy egy családdá lettek, és ahogy az előttem szólók is többször megemlézték, a ruszinok jóban-rosszban mindig kitartottak a magyar nemzet mellett, és a ruszinok is sokszor kaptak támogatást a magyaroktól. Kedves fiatalok, szeretném nektek is a lelketekre kötni, hogy ti is így gondolkozzatok, így érezzetek, ezt adjátok tovább, hogy ti is el tudjátok mondani, hogy ruszinok vagytok és a ruszin identitásotokat ne hagyjátok el. Hogy azt tudjátok mondani, ahol a magyar nemzet él, ott élek én is, és ahol a magyar nemzet fiai hunynak el, ott akarok meghalni én is, és a magyar nemzet a ruszin népnek is a nemzete, és a magyar nemzet istene a ruszin népnek is az istene. Ahol meghalnak a magyar emberek, ott halnak meg a ruszin emberek, és ahol eltemetik a magyar embereket, ott temetik el a ruszin embereket is. Rut anyósa, Noémi, látva a lány szolgálatát, hűségét, örömmel, leányaként megáldotta a menyét ezekkel a szavakkal: „Áldjon meg az Úr, aki nem tagadta meg irgalmát sem az élőkől, sem a holtaktól.” Azt hiszem, hogy minden egyes magyar honfitársam nevében mondhatom Rut anyósának szavait, és meg is szeretném áldani, különösképpen a jelenlévő fiatalokat és mindenkit, aki fiatalnak érzi magát. Kérem, hogy álljanak fel a hosszú beszédek után.

Nagy örömmel a szívemben püspökként ismételem meg ezeket a szavakat és áldom meg a jelenlévő magyarokat és ruszinokat:

„Áldjon meg benneteket az Úr, aki nem tagadta meg irgalmát sem tőlünk, sem őseinktől, és az ő áldása legyen veletek az Atya a Fiú és a Szentlélek nevében. Amen.”

Kedves Olvasóink!

Kérjük, hogy adója 1% a Ruszinokért Alapítványnak adományozza!

Adószáma: 18170720-1-42

Megemlékezés Romzsa Tódor vértanú püspökről

November 4-én a nyíregyházai ruszinok megemlékezést tartottak Romzsa Tódor vértanú püspök halálának évfordulóján.

A Szent Liturgiát Szocska A. Ábel, a Nyíregyházi Görögkatolikus Egyházmegye püspöke vezette az Örökösöldi Görögkatolikus Templomban, ahol a templom udvarán 2016. június 25-én Luscsák Nílus, a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye helyettes püspöke áldotta meg Boldog Romzsa Tódor életnagyságú ikonját. Azóta a Nyíregyházi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat itt tartja a megemlékezéseket. Ennél az ikonnál kialakult egy olyan hely, ahol a ruszinok találkozhatnak, közösen imádkoznak, őrzik az identitásukat.

Romzsa Tódor Nagybocksón született. A huszti járási Berezsza és Alsóbisztra falvak parókusa volt, ahol a ruszin görögkatolikus népnek szolgált. Sztojka Sándor megyés püspök halála után hűségéért, odaadásáért, rátermettségéért a Szent Szék 1944-ben Romzsa Tódort nevezte ki a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye püspökévé. Romzsa Tódor nagyon közel állt a Kárpát-medencében élő ruszinok szívéhez, „a mi püspökünk”-nek nevezték.

A szovjet megszállás után Kárpátalján csak az ortodox egyház működhetett, amit „a mi püspökünk” nem tudott elfogadni: „Inkább a halál és mindenfajta

kínja, mint a Krisztus Igazi Szent Egyházának elárulása.” Mivel elutasította az ortodoxiára való átállást, a szovjet rezsim a püspök fizikai likvidálása mellett döntött: maga Hruscsov javasolta Romzsa püspök titkos meggyilkolását. Sok üldöztetés után a KGB megrendezett egy közúti balesetet, amelyben a püspök súlyosan megsérült. A sérült püspököt beszállították a munkácsi kórházba, ahol a sebészeti osztály főorvosa, dr. Fedinecz Sándor mindent megtett, ami orvosilag lehetséges, Romzsa püspök életben maradásáért. De a hatalom sajnos nem tudott megbocsájtani, és bérencek segítségével éjjel megmérgezte a gyógyuló püspököt. 1947. november 1-jén Romzsa Tódor elhalálozott.

2001. június 27-én II. János Pál pápa Lembergben boldoggá avatta Romzsa Tódor vértanú püspököt.

A nyíregyházi Örökösöldi Görögkatolikus Templom udvarán, a vértanú püspök ikonja mellett évente több alkalommal gyűlnek össze együtt a ruszinok és a magyar görögkatolikusok - megvalósítva a kárpátaljai püspök törekvését, aki az egységért imádkozva összefogta a ruszin, a magyar és más nemzetiségű híveket. Imádkozunk Romzsa Tódor vértanú püspök lelki üdvéért!

Varga Márta,

a Nyíregyházai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnöke

Évzáró ünnepség Egerben

Az Egri Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat 2018. november 24-én tartotta meg 12. hagyományörző és évzáró rendezvényét az egri Szépasszony-völgyben található Kulacs étteremben.

A házigazda bevezetése után az estét díszvendégünk, Kramarenko Viktor, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke nyitotta meg.

Ezután kezdődött kulturális és hagyományápoló műsorunk. Trombitás Béláné előadása során betekintést nyertünk a ruszinok történelmébe, majd ezt követően a 7 éves Dani Bátor szavalt el egy verset.

Bevált szokásunknak megfelelően vendégünk volt Kedik Anna énekművész Kárpátaljáról, aki magyar és

ruszin nyelven színvonalas előadással szórakoztatta a közönséget, közben pedig megcsodálhattuk csapatának a ruszin népszokásoknak megfelelően hímzett ruháit.

Az est folyamán amatőr előadók is szórakoztattak minket szavalással és régi slágerekkel, valamint az Egri Hagyományörzők képviselőjében Asztalos Ákos adott elő történelmi énekeket korhű öltözetben.

A vacsorát követően az est befejezéséig lehetőség volt élőzenét hallgatni és táncolni.

A rendezvényről készült videók megtekinthetők a youtube-on.

Trombitás Béla,

az Egri Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnöke

Tisztelt Olvasók!

Bővebb információt a magyarországi ruszinok életéről WEB oldalunkon találhatnak:

<http://ruszin.com>

III. Ruszin Szivárvány kiállítás Kisvárdán

A Kárpát-medencében a magyar és a ruszin nép megszakítás nélkül tizenegy évszázada él együtt. A ruszin nép mindig érezte, s ha kellett, tettekkkel is bizonyította, hogy a magyar hazához tartozik, és akar és tud is áldozatot hozni. Ennek egyik ékes bizonyítéka a Rákóczi szabadságharcban kiérdemelt „gens fidelissima” cím. A legtöbb fordulatot a ruszin nép életében azonban a XX. század hozta. Elég, ha csak arra gondolunk, hogy négy állam fennhatósága alatt éltek, anélkül, hogy elköltöztek volna.

A magyarországi ruszinság figyelemre méltó magas kultúrával, mély hitélettel rendelkezik, mely a közösség legfőbb összetartó ereje.

A Kisvárdai Ruszin Nemzeti Önkormányzat már évek óta ápolja a ruszin kulturális, történelmi, néprajzi és hitéleti hagyományokat, amelyeket generációk óta őriznek és adnak tovább. A Kisvárdán élő ruszin közösség tagjai példaértékű munkát végeznek a ruszinság megmaradása, jövője érdekében.

Ehhez kapcsolódik a 2018. november 8-án a Várday István Városi Könyvtárban, Kisvárdán immár harmadik alkalommal nyílt kiállítás, a „Ruszin Szivárvány”, amelyen egy hónapon keresztül, december 8-ig a következő kilenc képzőművész szerepel: Dóka Gyula, Dankó Albert olajfestmények, Deák Viktória és Smirina Diana akvarellek, grafikák, Gála Margit gobelinek, valamint kiállításunk új alkotói: Soltész Péter, a Magyar Ezüst Érdemkereszttel kitüntetett,

Hollosy Simon-díjas festőművész és felesége, Soltész Gabriella, valamint Haragonics Okszana üvegdíszítő művész és Petranics Daniella.

A kiállított művek alkotói mind a realista irányzat hívei, és a művészeknek már több alkotása szerepelt tárlaton Magyarországon és külföldön is.

Az alkotásokat változatos témák (tájképek, csendéletek, portrék, stb.), mesteri kidolgozás és technika jellemzi. A Ruszin Szivárvány című tárlat célja kortól függetlenül bemutatni a ruszin alkotóművészek sokszínűségét, kreativitását.

A kiállítás megnyitóján Leleszi Tibor, Kisvárdai Város Polgármestere, valamint Szivák Gábor, a könyvtár igazgatója köszöntötték a résztvevőket és kiemelték a kulturális hagyományok ápolásának fontosságát. A tárlatot Petranics Marianna, a Kisvárdai RNÖ elnöke nyitotta meg, és beszámolt a kiállító művészek életéről, munkásságáról. A megnyitón a sokszínű alkotások mellett a résztvevők Pongó Balázs, a Weiner Leó Alapfokú Művészeti Iskola tehetséges gitárművész-palántája játékában (felkészítő tanára: Markó Fruzsina), valamint Németh Zsófia elbűvölő népdal előadásában gyönyörködhetek.

Bízom benne, hogy ehhez a hagyománnyá vált rendezvényhez egyre több ruszin társam és ruszin szimpatizáns csatlakozik!

Deák Viktória,
a Kisvárdai város RNÖ képviselője,
középfokú tanár, amatőr festőművész

Karácsonyi ráhangolódás és közmeghallgatás

Közmeghallgatást és karácsonyi ünnepséget tartott 2018. december 09-én Kisvárdai város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata a helyi Party Étteremben, ahová meghívást kapott *Leleszi Tibor*, Kisvárdai város polgármestere, *Nagy Józsefné* alpolgármester asszony, *dr. Barabás Jánosné* jegyző asszony, illetve *Belinszky Ferencné* szervezési ügyintéző.

A ruszin hagyományteremtő rendezvény Karácsonyi Szent Liturgiával kezdődött a Kisvárdai Görögkatolikus Egyházközségben, ezután a Party Étteremben folytatódott a rendezvény, amelyen több mint 60 felnőtt és gyermek vett részt.

Az ünnepség elején *Leleszi Tibor* polgármester úr köszöntötte az összegyűlt vendégeket és kiemelte a kulturális hagyományok ápolásának fontosságát. A beszéd végén áldott ünnepeket kívánt mindenkinek.

Petranics Marianna, a Kisvárdai RNÖ elnöke beszámolt a képviselő-testület 2018. évi tevékenységéről, és tájékoztatta a résztvevőket a 2019. évi tervekről, elképzelésekről.

Deák Viktória, a Kisvárdai város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnökhelyettese köszöntötte a résztvevőket, és tájékoztatta az összegyűlt vendégeket

a ruszin karácsonyi hagyományokról, az ünnep eredetéről, illetve ruszin karácsonyi verseket olvasott fel. Ezután ünnepélyes ebéd következett inycsiklandó ételekkel.

Az ünnepi műsorban közreműködött a Kisvárdai Weiner Leó Alapfokú Művészeti Iskola pedagógusa, *Baksa Hajnalka* (hegedű) és tehetséges ifjú növendékei: Erdélyi Levente, Erdélyi Nikolett, Szarvas Anna. Szarvas Mónika elbűvölő hangjával lepte meg a vendégeket, amikor karácsonyi dalokat énekelt, köztük a „Csendes éj”, az „Ó gyönyörű szép” és a „Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország!” énekeket. A műsor végén közösen énekeltünk magyar és ruszin karácsonyi énekeket. A gyermekek kedvence a „Kis karácsony” című dal volt.

Mindenki nagyon jól érezte magát a kellemes és meghitt környezetben és kellőképp ráhangolódott a közeledő ünnepekre.

Szeretnék ezúttal is köszönetet mondani mindenkinek, aki részt vett a műsorban, különösen *Balogh Ferencnének* a finom inycsiklandó ételekért!

Deák Viktória,
a Kisvárdai város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnökhelyettese

Dr. Pazuhánics Irén emlékére

1934. március 2-án született Franciaországba kárpátaljai emigráns családjában. Húgával, Máriával és nővérével Ilonával együtt Irén ott töltötte gyermekkorát és az általános iskolás éveit is.

Visszatérve Kárpátaljára Kostura Irén felvételt nyert az Ungvári Állami Egyetem orvostudományi karára. Természetesen mi, fiúk, elkezdtünk udvarolni Irénnek, de ő csoporttársát Pazuhánics Jenőt részesítette előnyben. Korán, még az egyetemi évek alatt összeházasodtak, és megszületett a fiúk Szása, majd a lányuk Irén is.

Az egyetem kitűnő eredményekkel való befejezése után az Ökörmezei járási Égermező falu pszichiátriai kórházában kaptak mindketten állást. Később Pazuhánics doktort kinevezték a Beregszászi Megyei Pszichiátriai Kórház osztályvezető főorvosává, ahova Irén is követte. Időközben Irén elvégezte az ideggyógyász szaktanfolyamot és ideggyógyászként kezdett el dolgozni. Később a sors Ungvárra vezérelte őket, ahol Jenő a Megyei Pszichiátriai Klinika igazgató főorvosa lett, Irén pedig a Megyei Klinikai Kórházában dolgozott orvos-radiológusként. Ezen a helyen, s ebben a pozícióban érte el a nyugdíjaskort. Fia, Szása - festőművész, feleségül vett egy német nemzetiségű lányt, akivel Németországba költöztek. Lányuk férjhez menve, Ausztriába költözött. Immár

nyugdíjasként, Irén férjével, állandó Magyarországra költözött. Közel szülőföldjük határától, Kisvárdára városában telepedtek le, ahol nővére, Mária élt. Kisvárdán baráti kapcsolatokat ápoltak régi barátokkal, orvos kollégákkal - Gedeon és Lencsur doktorokkal, illetve a ruszin önkormányzattal és a ruszin közösséggel. Irén mindig vidám ember volt, optimista, sportolt:

úszott, kézilabdázott, versenyeken vett részt. 2018 decemberében Ausztirába utazott a karácsony ünnepekre, ahol szeretett családjában, december 27-én érte utol a halál. Irén pár hónappal 85. életévének betöltése előtt hunyt el.

Sokan szerettük őt, többek között a még élő csoporttársaink: Lohaj I.M. professzor, egykoron az Odesszai Szembetegségek Intézetének igazgatója, Zsuravleva Ljudat, az Ungvári Mentőállomás vezetője, Kosszej Valéria, gyermekorvos, Risko V.N.-t a Kárpátaljai Megyei Egészségügyi Főosztály egykori vezetője.

Hosszú évekre megőrizzük szívünkben drága csoporttársunk Pazuhánics/Kostura Irén emlékét, a mindig vidám arcát, nagylelkűségét, emberségét és emberek iránti együttérzését.

Dr. Dobos Szergej,
a Kárpátaljai Megyei Klinikai Kórház
nyugalmazott osztályvezető főorvosa

Az Országos Ruszin Önkormányzat és az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója Giricz Vera meghívására **október 13 és 19-e között** Budapesten tartózkodott az Eperjesi Tudományegyetem Ruszin nyelv és kultúra Intézet igazgatója Dr. Pliskova Anna és munkatársa Dr. Kvetoszláv Kaporova. A Szlovákiai vendégek itt tartózkodásuk alatt megismerték fővárosunk nevezetességeit, látogatást tettek a Parlamentben és részt vettek a Stefánia Palotában rendezett Ruszin Kultúra Remekei rendezvényen.

A Miskolc Megyei Jogú Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata és a BAZ Megyei Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat **november 16-án**, a Megyeháza Dísztermében megtartotta hagyományos Karácsonyi ráhangolódás rendezvényüket és a közmeghallgatást. Szónoczkai Mária, a MJV RNÖ és a BAZ Megyei RNÖ elnöke üdvözölte a jelenlévőket, majd a Nagymama dalocskái Ruszin Folklor Gyermekegyüttes (Kárpátalja) nagy sikert aratott műsora következett.

A Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat **november 16-án** tartotta évzáró rendezvényét. Koznyánszky János, a Sárospataki RNÖ elnökének köszöntője után következett a Nagymama dalocskái Ruszin Folklor Gyermekegyüttes (Kárpátalja) nagy tetszést kiváltó fellépése.

Pécsett **november 29-én** a Ruszin virtuózok klasszikus gitáregyüttesnek Kodály Zoltán: A zene mindenkié! című adventi koncertjével kezdődött meg a Pécsi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat, elnöke Csehily József, adventi rendezvénysorozata. Folytatása volt a Pécsi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat **december 3-án a Pécsi Orosz Központban** immár 9. alkalommal megrendezett a „Világ konyhái, egyesüljete!” rendezvény, amelynek szervezői között volt a Pécsi Horvát Nemzetiségi Önkormányzat, a PTE Szláv Filológiai Tanszék, a Pécsi Orosz Központ és a Pécsi Magyar - Orosz Társaság is. A hagyománynak megfelelően magyar, orosz, ruszin, lengyel, kazah, horvát

és más nemzetek konyháinak étki kerültek bemutatásra. A **Civil Közösségek Házában december 10-én** adománygyűjtő **jótekonysági koncertet** rendeztek. A koncerten felléptek: Székely László, Kazinczy-díjas költő, előadóművész, Elekes Anna, Bitter Alma, Fodor Barnabás, Magasi Ágnes, Yazhyan Terézia, Anastasia Konchik, Csizmadia Sándor, Boris Yakshov, Gyöngyösi Ferenc, Kiss Péter, Sárkány Krisztina. Az összegyűjtött adományokat - legfőképpen a tartós élelmiszert -, valamint a gyermekkönyveket, játékokat, az írószereket és a ruhaneműt - a Számá da noj! - Vigyázz reánk! Egyesület Gilvánfai Tanodája kapta. A rendezvénysorozat **december 28-án** Pécs-Patacon hagyományörző ruszin disznóvágással végződött, amelynek védnöke Erb József, a Pécsi Városi Önkormányzat képviselője volt.

A Komlóskai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat a Komlóskai Község Önkormányzata támogatásával **december 8-án** megtartotta hagyományörző ünnepségét. A rendezvény disznóvágással és ételek elkészítésével kezdődött, majd késő délután az ünnepi ebéd során Popovics László, a Komlóskai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnöke köszöntötte a vendégeket. Barnáné Zajakovszki Mária tanárnő meleg szavakkal méltatta az Országos Ruszin Önkormányzat első elnökének, Hattinger Gábornak az életútját, majd a komlóskai óvodások és iskolások nagy tetszést kiváltó Mikulás és karácsonyi műsora következett. A népviseletbe öltözött fellépők ruszin dalokkal, táncokkal és versekkel örvendeztették meg a közönséget. Az ünnepi műsort gazdagította a Kárpátaljai Nagyszöllősről érkezett, Bartók Béla nevét viselő Művészeti Iskola énekkara, vezetője Maruska Viktor. Az együttes műsorán ruszin népdalok és klasszikus kórusművek szerepeltek. A gazdag programsorozatot fergeteges bál zárta.

A Budapest - Zuglói Ruszin Önkormányzat **december 8-án** megrendezte hagyományörző karácsonyi estjét. A rendezvény programja: gyermek kézműves foglalkozás, karácsonyi díszek készítése, rajzverseny, karácsonyi énekek és versek tanulása és felelevenítése volt. Az est folyamán sor került a nemzetiségi ételek elkészítésére, sütemények sütésére és a receptek cseréjére.

Az igazság festője - Boksay József (1891-1975) életmű kiállítását nyitotta meg **december 12-én** Budapesten, a Párbeszéd Házában Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke. A művész életútját Stefanovits Péter, a Magyar Művészeti Akadémia tagja méltatta. A rendezvény házigazdája Sajgó Szabolcs SJ volt.

A Nyíregyházi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat **december 16-án** megtartotta hagyományos „Ruszin karácsonyi hangulat” rendezvényét. Az ünnepség a Nyíregyházi Szentháromság görögkatolikus templomban Szent Liturgiával kezdődött.

Az adventi és a karácsonyi program a sóstóhegyi Tüskevárban folytatódott. Varga Márta, a Nyíregyházi RNÖ elnökének köszöntője után a gyerekek karácsonyi programja következett. Az ünnepi műsorban közreműködött a kárpátaljai Tisza Ruszin Folklór Együttes. A vendégek az együttesel együtt hagyományos ruszin karácsonyi dalokat énekeltek és kántálva dicsőítették a kis Jézus születését. A program után Szabó Tamás atya megáldotta az ünnepi ebédet, amely kellemes volt és jó hangulatban telt el.

December 17-én az Uránia Nemzeti Filmszínházban ünnepélyes keretek közt Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, Soltész Miklós, a Miniszterelnökség államtitkára és Fülöp Attila, az EMMI államtitkára átadták a 2018. évi Nemzetiségekért Díjakat. A ruszin közösség díjazottja idén a Pro Cultura Minoritatum Hungariae-díjas Szent Efrém Férfikar lett. A kórus lapítója és művészeti vezetője a Liszt-és Hodinka-díjas Bubnó Tamás, Magyarország Érdemes Művésze.

A Budapest - Újbuda ruszin közösség adakozásából Hladinecz Péter, a Budapest - Újbuda RNÖ elnöke **december 23-án** Szentmiklóson (Kárpátalja) laptopot adott át a Nagymama dalocskaí Ruszin Gyermek Folklór Együttes vezetőjének, Prokop Olgának.

A Vámosújfalui Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat **december 27-én** rendezte meg az év végi Ruszin Kulturális Estet a helyi Faluházban. A vendégeket Varga Gábor, a Vámosújfalui RNÖ köszöntötte. A rendezvényen fellépett a Komlóskai Ruszin Nemzetiségi Népdalkör, a Vámosújfalui Ruszin Dalkör és Karácsonyi műsort adott a Görömbő Kompánia formáció.

Выдає Вседержавное Русинське Самосправованя / Kiadja az Országos Ruszin Önkormányzat

Отвічательний видаватель: Віктор Крамаренко / Felelős kiadó: Kramarenko Viktor

Члены редакції: Віра Гіріц – головний редактор, Др. Михайл Капраль – редактор, Янош Мігаль Соноцький – редактор, Андрій Манайло – уміський редактор, Ірина Скіба – секретарь

A szerkesztőbizottság tagjai: Giricz Vera – főszerkesztő, Dr. Káprály Mihály – szerkesztő, Szónoczky János Mihály – szerkesztő, Manajló András – művészeti szerkesztő, Szkiba Irén – szerkesztőségi titkár

A szerkesztőség elérhetőségei: Cím: 1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b. Tel./Fax: (06-1) 468-2636 <http://ruszin.com>

E-mail: ruszin.onkormanyzat@gmail.com ISSN: 1785-1149 Kivitelezési munkálatok: Croatica Nonprofit Kft.

A lapban megjelent cikkek felhasználása kizárólag a „Ruszin Világ”-ra való hivatkozással lehetséges.